

УТВЪРДИЛ:

Д-Р СТЕФАН КОНСТАНТИНОВ
МИНИСТЪР НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО

УЧЕБНА ПРОГРАМА

ЗА СПЕЦИАЛНОСТ

ПЪРВИЧНИ ЗДРАВНИ

ГРИЖИ

(ЗА МЕДИЦИНСКИ СЕСТРИ)

2012 г.

1. ВЪВЕДЕНИЕ

1.1. Наименование на специалността - „Първични здравни грижи”

1.2. Продължителност на обучението - 1 (една) година.

1.3. Изисквано базово образование за допускане до обучение по специалността

Завършено образование по специалност „медицинска сестра” и придобита професионална квалификация „медицинска сестра”.

1.4. Общи положения

По специалността „Първични здравни грижи” се подготвят медицински сестри в продължение на 1 година. Съществуващите стандарти и Стратегията на СЗО за обучение на медицински сестри и акушерки очертават нова роля и поемане на по – високи отговорности, изискващи допълнителна подготовка на медицинските сестри и акушерките. За България този въпрос стои с особена важност. В Стратегията на СЗО “ЗДРАВЕ 21”, относно политиката на здравеопазването в Европейския регион се предлага концепция относно приносът, който трябва да имат медицинските сестри и се подчертава многостранната им дейност като членове на медицинския екип.

2. ДЕФИНИЦИЯ НА СПЕЦИАЛНОСТТА, КОМПЕТЕНЦИИ И УМЕНИЯ

„Първични здравни грижи” е специалност за медицински сестри, предназначена основно за работа в лечебните заведения за извънболнична помощ, здравните кабинети в училищата и детските градини, домовете за медико-социални грижи, хосписите и дома на болния. Специализацията по „Първични здравни грижи” ще разшири компетенциите на медицинската сестра, което ще спомогне съвместно с общопрактикуващия лекар /ОПЛ/ да се извършва качествена, ефективна и ефикасна дейност в първичната медицинска помощ /ПМП/. Тя ще дефинира по-ясно ролята на медицинската сестра като специалист, полагащ здравни грижи за лицата, семействата и общността. В рамките на обучението специалистите ще разширят и задълбочат знанията и уменията си по отношение на:

- Оценката на здравното състояние и медико-социалните потребности на отделните членове на семейството, при отчитане на тяхната здравна култура
- Вземането на здравни решения, при спазване на морално етични професионални норми и уважение на човешкото достойнство на всяка личност
- Планирането, организирането, иницирането и извършването на качествени и непрекъснати здравни грижи в дома при съобразяване на потребностите в семейството и законовите разпоредби, регламентиращи ПМП
- Владеенето на комуникативни техники за водене на разговор с цел педагогическо и терапевтично въздействие върху пациентите и професионално общуване

- Участието при планиране и осъществяване на промотивни и профилактични програми. Провеждане на здравно обучение, насочено към повишаване на здравната култура на индивида и семейството
- Познаването и прилагането на здравния мениджмънт и изграждането на качества за управление на самостоятелна сестринска структура при поддържане на високо качество на здравните грижи в дома и умения за координиране на дейностите на различни здравни специалисти, оказващи помощ за преодоляване на здравни неблагоприятия на членове на индивида и семейството
- Самооценката на дейността си при спазване на стандартите за добра здравна грижа, отчитане на ефективността на сестринското обслужване в семейството и икономическите измерения
- Нагласата за непрекъснато обучение, професионално развитие и участия в научни изследвания за инициране на промени в практиката
- Прилагането на нови технологии, осигуряващи сестринския труд

3. ЦЕЛ НА ОБУЧЕНИЕТО

Основната цел на обучението за придобиване на специалност „Първични здравни грижи” е медицинските сестри да овладеят знания и умения за подпомагане както на отделната личност, така и на семейството и обществото за справяне с различни преходни или хронични болестни състояния, преодоляване на стрес. Новата роля на медицинската сестра – специалист по „Първични здравни грижи” се изразява и в провеждане на здравно обучение, здравна промоция и дейности по профилактика за поддържане на добро здраве и прибавяне на качество на живот към годините.

4. ОБУЧЕНИЕ

Обучението е теоретично и практическо, разпределено съответно по 290 часа.

Обучението се провежда с активното участие на обучаваните медицински сестри чрез:

- Лекционни занятия
- Обсъждане на случай
- Дискусия
- Демонстрация на случай
- Семинар
- Работа в групи
- Ролеви игри
- Курсова работа
- Изготвяне на план за оказване на здравни грижи

4.1. УЧЕБЕН план (наименование на модулите и тяхната продължителност)

Модул 1.

Въведение, концепция, основни теоретични знания по медико-социални и правни науки

Продължителност: 1 седмица – 40 часа. Провежда се в Медицински университет.

Модул 2.

Управление на здравните грижи в първичната медицинска помощ

Продължителност: 1 седмица – 40 часа. Провежда се в Медицински университет.

Модул 3.

Оказване на грижи от медицинската сестра в доболнични структури – Част 1

Продължителност: 4 седмици – 130 часа. Провежда се в учебно-практически бази.

Стажове

1. Индивидуална или групова практика за първична медицинска помощ – 60 часа
 - Работа в кабинет на ОПЛ – 15 часа
 - Работа в семейства (от списъка на ОПЛ) – 15 часа
 - Работа в женска консултация – 15 часа
 - Работа в детска консултация – 15 часа
2. Индивидуална или групова практика за специализирана извънболнична медицинска помощ (специалист по избор) – 30 часа
3. Здравен кабинет в училище и детска градина – 25 часа
4. Детска ясла – 15 часа

Модул 4.

Управление на информация и научни изследвания

Продължителност: 1 седмица – 40 часа. Провежда се в Медицински университет.

Модул 5.

Разработване на здравен проект

Продължителност: 1 седмица – 40 часа

Модул 6.

Специализирани и интензивни сестрински грижи и междуинституционално партньорство

Продължителност: 1 седмица – 40 часа. Провежда се в Медицински университет.

Модул 7.

Оказване на здравни грижи от медицинската сестра – Част 2

Продължителност: 4 седмици – 130 часа. Провежда се в учебно-практически бази и други организации.

Стажове

1. Интензивен сектор (неврологично, кардиологично отделение, КАРИЛ, родилно отделение с интензивен сектор) – 45 часа
2. Психиатрия. Наркомании – 20 часа
3. Социални домове за деца – 15 часа
4. Социални домове за възрастни – 30 часа
5. Хоспис – 20 часа

Модул 8.

Домашни грижи

Продължителност: 3 седмици – 90 часа. Провежда се в Медицински университет и учебно-практически бази.

Учебен стаж – домашни грижи – 30 часа

4.2. УЧЕБНА програма

4.2.1. ТЕОРЕТИЧНА част

Въведение, концепция, основни теоретични знания по медико-социални и правни науки

1. Социална медицина – 10 часа
2. Теория на семейството. Семейно здраве. Етични аспекти. – 6 часа
3. Социално и здравно законодателство. Семейно право – 8 часа
4. Комуникативни умения (водене на разговор) – 8 часа
5. Обща и приложна психология – 4 часа
6. Работа в екип – 4 часа

Управление на здравните грижи в първичната медицинска помощ

1. Епидемиология – 6 часа
2. Хигиена – 6 часа
3. Управление на здравни грижи (взимане на решение, диагностично, лечебно и клинично мислене, анализ на състоянието на пациента, сестринска диагноза, план за оказване на здравни грижи, качество на здравните грижи) – 24 часа
4. Професионални рискове. Безопасни условия на сестринския труд. Психопрофилактика. – 4 часа

Управление на информация и научни изследвания

1. Медицинска информатика – 6 часа
2. Социология – 6 часа
3. Медицинска статистика – 6 часа
4. Методология на научно-изследователската работа – 12 часа
5. Работа с медицинска документация, медицински информационни системи, използвани в ПМП – 6 часа
6. Базирано на доказателства сестринство – 4 часа

Разработване на здравен проект

1. Определяне на тема – 4 часа
2. Анализ на ситуацията – 6 часа

3. Определяне на извадката на научното изследване – 6 часа
4. Формиране на цели и задачи – 6 часа
5. Разработване на план за действие – 6 часа
6. Оформяне на проекта – 8 часа
7. Критерии за оценка на проекта – 4 часа

Специализирани и интензивни сестрински грижи и междуинституционално партньорство

1. Психиатрия. Психиатрично сестринство – 6 часа
2. Неврология. Оказване на сестрински грижи – 6 часа
3. Инфекциозни болести. Оказване на сестрински грижи – 6 часа
4. Офталмология, оториниларингология. Оказване на сестрински грижи – 6 часа
5. Фармакология (съвременни аспекти във фармакотерапията) – 6 часа
6. Интензивни сестрински грижи. Първа долекарска помощ при спешни състояния – 6 часа
7. Социални сестрински грижи. Маргинални групи, дискриминация, бедност. Насилие – 4 часа

Домашни грижи

1. Философия и управление на сестринските грижи в дома – 12 часа
2. Гериатрия и геронтология. Грижи за стари хора в дома – 22 часа
3. Етични проблеми за оказване на грижи в дома – 6 часа
4. Юридически въпроси на сестринската практика в дома на пациента – 6 часа
5. Теория за укрепване на здравето. Здравна превенция – 12 часа
6. Здравни знания за пациенти и близките им – 12 часа
7. Инвалидност. Зависимости. Палиативни сестрински грижи – 20 часа

4.3. ЗАДЪЛЖИТЕЛНИ КОЛОКВИУМИ И ГРАФИК ЗА ПОЛАГАНЕТО ИМ

Задължителните колоквиуми са 8. Всеки колоквиум се полага след приключване на теоретичното и практическото обучение по съответния модул от 1 до 8, както следва:

Модул 1: Въведение, концепция, основни теоретични знания по медико-социални и правни науки

Самостоятелна разработка на тема

Колоквиум

Модул 2: Управление на здравните грижи в първичната медицинска помощ

Самостоятелна разработка на тема

Колоквиум

Модул 3: Оказване на грижи от медицинската сестра в доболнични структури

Описание на случай

Колоквиум

Модул 4: Управление на информация и научни изследвания
Самостоятелна разработка на тема
Колоквиум

Модул 5: Разработване на здравен проект
Защита на проект

Модул 6: Специализирани и интензивни сестрински грижи и
междунституционално партньорство
Самостоятелна разработка на тема
Колоквиум

Модул 7: Оказване на здравните грижи от медицинската сестра – Част 2
Изготвяне на план за сестрински грижи
Колоквиум

Модул 8: Домашни грижи
Колоквиум – теория и практика.

5. КОНСПЕКТ ЗА ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА СПЕЦИАЛНОСТ „ПЪРВИЧНИ ЗДРАВНИ ГРИЖИ”

1. Структурна и финансова реформа на здравеопазването в България.
2. Първична здравна помощ – концепцията на СЗО. Национална здравна стратегия.
3. Структури, роля и задачи на Първичната медицинска помощ в България (законодателна рамка).
4. Определение и измерения за здравето.
5. Детерминанти на здравето. Социални фактори.
6. Обществено здраве – определение и основни индикатори.
7. Обща медицина – предмет и задачи. Семейно здраве.
8. Медико – социални проблеми на майчинството. Първична акушеро – гинекологична помощ.
9. Мероприятия за закрила на детското и юношеското здраве. Организация на извънболничната педиатрична помощ.
10. Функции на медицинската сестра в Първичната здравна помощ в България.
11. Медицинската сестра – работа в екип с Общопрактикуващия лекар – роля, принос и значение за здравето обслужване на населението.
12. Социалнозначими заболявания – диабет, затлъстяване, остеопороза, артериална хипертония, ИБС, ХОББ, МСБ (етиология, клиника, профилактика).
13. Ограничаване на рисковите фактори за социалнозначимите заболявания.
14. Медико-социални проблеми на старите хора.

15. Институционална и законова защита при оказване на здравната помощ за старите хора.
16. Грижи за лица с физически и психически разстройства.
17. Социално и здравно законодателство. Семейно право.
18. Комуникативни умения.
19. Обща и приложна психология, приложение в сестринската дейност.
20. Работа в екип.
21. Епидемиология.
22. Хигиена.
23. Управление на здравни грижи в първичната медицинска помощ – вземане на решение.
24. Клинично мислене.
25. Сестрински процес – анализ, оценка на състоянието на пациента. Сестринска диагноза.
27. План за оказване на здравни грижи.
28. Качество на здравните грижи. Правила за добра сестринска практика.
29. Професионални рискове. Безопасни условия на сестринския труд. Психопрофилактика.
30. Социология.
31. Медицинска статистика.
32. Работа с медицинска документация, медицински информационни системи, програмни продукти, използвани в ПМП.
33. Методология на научно-изследователската работа. Базирано на доказателства сестринство.
34. Здравен проект – структура и съдържание. Разработване на здравен проект.
35. Психиатрично сестринство.
36. Неврология. Оказване на сестрински грижи.
37. Инфекциозни болести. Оказване на сестрински грижи.
38. Офталмология, оториноларингология. Оказване на сестрински грижи.
39. Фармакология (съвременни аспекти във фармакотерапията).
40. Интензивни сестрински грижи. Първа долекарска помощ при спешни състояния.
41. Социални сестрински грижи. Маргинални групи, дискриминация, бедност. Насилие.
42. Философия, организация и управление на сестринските грижи в дома.
44. Гериатрия и геронтология – грижи за стари хора в дома.
46. Етични проблеми за оказване на грижи в дома.
47. Юридически въпроси на сестринската практика в дома на пациента.
48. Теория за укрепване на здравето. Здравна превенция.
49. Здравни знания за пациенти и близките им.
50. Инвалидност. Сестрински грижи за инвалиди и лица със зависимости.
51. Палиативни сестрински грижи.
51. Промоция на здраве - същност, принципи, подходи.

ЛИТЕРАТУРА:

1. Борисов, В., Ц. Воденичаров, Реалности на здравната реформа, София, 2000.
2. Социална медицина, п/р Доц. д-р Гена Грънчарова, Изд. център на ВМИ Плевен, 2002.
3. Социална медицина, П/р на В. Борисов, К. Юрукова, П. Салчев, С., 1999.
4. Ново обществено здравеопазване, П/р В. Борисов, Зл. Глутникова, Ц. Воденичаров, София, Акваграфикс ООД, 1998.
5. Основни принципи на сестринските грижи, Международен съвет на сестрите, ИЦ - ВМИ Плевен, 2003.
6. Първична здравна помощ – наръчник за медицински сестри, Соня Тончева, Загорчев П., Борисова С., Цветкова Т., ГорексПрес, София, 2000.
7. Грънчарова Г., Управление на здравни грижи, Изд. МУ Плевен, 2003г.
8. Бийгълхол Р., Р. Бонита, Т. Келстрьом, Основи на епидемиологията. Световна здравна организация, ИК Конквиста, Варна, 1995.
9. Борисов, В., Промоция на здравето, В. Търново, Наука, 1993г.
10. Йорданов Й., Интензивни грижи, П/р Медицина и физкултура, София, 1991.
11. Кръстева Н., Наръчник по анестезиология и интензивни грижи за медицински сестри, п/р МУ Пловдив, 2002.
12. Маркова Ст., Социална медицина и обществено здраве, Знание ООД – Ст. Загора, 1996.
13. Попова С., Н. Кръстева, К. Юрукова Комуникационни умения и автономни функции на сестринството. ДС Гриф, Пловдив, 2001.
14. Рита Сюзън, Ръководство по психиатрично сестринство. Принципи и процедури, изд. Ф. Невр. и поведение, 1995
15. Стамболова, И, Г. Чанева. Технически фишове и протоколи за здравни грижи. С., Филвест, 2004, 8-12.
16. Стойнев Г., Основи на геронтопсихиатрията, София, 1976
17. Стойчева М., Промоция на здравето, ИК “Витал”, 1999.
18. Тончева, С., Оказване на грижи и помощ в дома на възрастния човек, ИК „Славчо Николов и сие”, Шумен, 2004.
19. Тончева, С. Образователни, организационни и социални аспекти в дейността на медицинските сестри в ПМП. Дис. Варна, 2001.
20. Доц. Фесчиева Н., Съвременна епидемиология, П/р издадено със съдействието на проект TEMPUS, ИК Конквиста, Варна, 1997.
21. Хендерсон, В. Основни принципи на сестринските грижи, Международен съвет на сестрите, ИЦ ВМИ Плевен, 2003, 9с.
22. Чанева Г., Иванка Стамболова Управление на здравните грижи. Изд. Филвест, София, 2003.
23. Яначков Ив., Мария Пенчева, Божидар Алвасов, Мениджмънт в здравеопазването ИК Лорен, София, 1999.